

Opcioni protokol uz Konvenciju o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena¹

Države potpisnice ovog Protokola,

konstatujući da Povelja Ujedinjenih nacija reafirmiše veru u fundamentalna ljudska prava, u dostojanstvo i vrednost ljudskog bića i u jednaka prava muškaraca i žena,

takođe konstatujući da Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima² proglašava da su sva ljudska bića rođena slobodna i jednaka u smislu dostojanstva i prava i da svakom pripadaju sva prava i slobode sadržane u Deklaraciji, bez ikakvih razlika u bilo kom pogledu, uključujući i razliku na bazi pola,

podsećajući da međunarodne konvencije o ljudskim pravima³ i drugi međunarodni instrumenti ljudskih prava zabranjuju diskriminaciju na bazi pola,

takođe podsećajući na Konvenciju o eliminaciji svih oblika diskriminacije

1. Usvojen od strane Generalne Skupštine rezolucijom 54/4 od 6. oktobra 1999. i spreman za potpisivanje, ratifikaciju i primenu od 10. decembra 1999. Stupanje na snagu: 22. decembra 1999. u skladu sa članom 16. Prevod preuzet http://www.un.org.yu/pdf_int_konv/int_hr_conv/CEDAW-OptionalProtocol-Serbian.pdf

2. Rezolucija 217 A (III)

3. Rezolucija 2200 A (XXI), aneks

žena⁴ („Konvencija”) u kojoj države potpisnice osuđuju diskriminaciju žena u svim njenim oblicima i u kojoj su saglasne da vode svim odgovarajućim sredstvima i bez odlaganja politiku eliminacije diskriminacije žena,

reafirmišući svoju opredeljenost da obezbede ženama puno i jednako uživanje svih ljudskih prava i fundamentalnih sloboda i da preduzimaju efikasnu akciju za sprečavanje kršenja ovih prava i sloboda, *dogovorile su se sledeće:*

Član 1.

Država potpisnica u ovom Protokolu („država potpisnica”) priznaje nadležnost Komiteta za eliminaciju diskriminacije žena („Komitet”) za prijem i razmatranje saopštenja koja mu se dostavljaju u skladu sa članom 2.

Član 2.

Saopštenja mogu da se dostavljaju od strane ili u ime pojedinaca ili grupa pojedinaca pod jurisdikcijom države potpisnice koji tvrde da su žrtve kršenja bilo kog od prava utvrđenih u Konvenciji od strane te države potpisnice. U slučajevima u kojima se saopštenje dostavlja u ime pojedinaca ili grupa pojedinaca, to će biti uz njihovo odobrenje, osim ako autor ne može da opravda delovanje u njihovo ime bez takvog pristanka.

Član 3.

Komunikacije će biti u pismenoj formi i neće biti anonimne. Komitet neće primiti nijedno saopštenje ukoliko se ono tiče države potpisnice Konvencije koja nije potpisnica ovog Protokola.

Član 4.

1. Komitet neće razmatrati saopštenje ukoliko se u njemu ne potvrdi da su iscrpljeni svi raspoloživi domaći pravni lekovi, osim ako primena tih lekova nije neopravdano odužena ili ukoliko nema izgleda da bi mogla da dovede do efikasnog poboljšanja situacije.

4. Rezolucija 34/180, aneks

2. Komitet će proglasiti saopštenje nedopustivim u slučajevima u kojima:

- (a) je isto pitanje Komitet već razmatrao ili koje je bilo ili je u fazi razmatranja po nekoj drugoj proceduri međunarodnog istraživanja ili rešavanja;
- (b) nije usaglašeno sa odredbama Konvencije;
- (c) je otvoreno zasnovano na pogrešnim osnovama ili nedovoljno materijalno potkrepljeno;
- (d) predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje saopštenja;
- (e) su se činjenice koje su predmet saopštenja dogodile pre stupanja na snagu ovog Protokola za konkretnu državu učesnicu, osim ako te činjenice nisu i dalje nastavile da postoje posle tog datuma.

Član 5.

- 1. U bilo koje vreme nakon prijema saopštenja i pre nego što se utvrdi njegova osnovanost, Komitet može da dostavi državi potpisnici na hitno razmatranje zahtev da ta država potpisnica preduzme privremene mere za koje se smatra da su potrebne za izbegavanje moguće nepopravljive štete nanesene žrtvi ili žrtvama navodnog nasilja.
- 2. U slučajevima u kojima Komitet ostvaruje svoje diskreciono pravo po osnovu stava 1 ovog člana, ovo ne implicira odlučivanje o dopustivosti ili o osnovanosti saopštenja.

Član 6.

- 1. Osim ako Komitet ne bude smatrao da je saopštenje nedopustivo bez obraćanja dotičnoj državi potpisnici i pod uslovom da pojedinac ili pojedinci pristanu na objavljivanje svog identiteta toj državi potpisnici, Komitet će poverljivo preneti svako saopštenje koje mu bude dostavljeno na osnovu ovog Protokola dotičnoj državi potpisnici.
- 2. U roku od šest meseci država potpisnica koja bude dobila saopštenje dostaviće Komitetu pismeno objašnjenje ili izjave u kojima se razjašnjava dotično pitanje i pravni lekovi, ako ih bude, a koje je država potpisnica možda obezbedila.

Član 7.

1. Komitet će razmatrati saopštenja primljena na osnovu ovog Protokola u skladu sa svim informacijama koje mu se stave na raspolaganje od strane pojedinaca ili grupe pojedinaca ili od strane dotične države potpisnice, pod uslovom da se ove informacije prenesu zainteresovanim stranama.
2. Komitet će držati zatvorene sastanke kada bude analizirao saopštenja na osnovu ovog Protokola.
3. Nakon razmatranja saopštenja, Komitet će zainteresovanim stranama preneti svoje stavove o tom saopštenju, zajedno sa svojim preporukama, ako ih bude imao.
4. Država potpisnica će uredno razmotriti mišljenja Komiteta zajedno sa njegovim preporukama, ako ih bude bilo i dostaviće Komitetu u roku od šest meseci pismeni odgovor, uključujući i informacije o svakoj akciji koja je preduzeta u skladu sa mišljenjem i preporukama Komiteta.
5. Komitet može pozvati državu učesnicu da podnese i dodatne informacije o merama koje je država potpisnica preduzela kao odgovor na mišljenja i preporuke, ako ih bude bilo, a koje su uključene, zbog toga što je Komitet to smatrao odgovarajućim, u kasnijim izveštajima države potpisnice po osnovu člana 18 Konvencije.

Član 8.

1. Ukoliko Komitet dobije pouzdane informacije u kojima se ukazuje na ozbiljno ili sistematsko kršenje prava utvrđenih Konvencijom od strane države potpisnice, Komitet će pozvati tu državu da sarađuje na ispitivanju informacija i u tom cilju će podneti svoje viđenje dotičnih informacija.
2. Uzevši u obzir sve opservacije koje države potpisnice mogu dostaviti, kao i sve druge pouzdane informacije koje bude imao na raspolaganju, Komitet može da odredi jednog ili više svojih članova da sprovedu ispitivanje i da hitno podnesu izveštaj Komitetu. Kada to bude garantovano i uz pristanak države potpisnice, ispitivanje može da uključi i posetu njenoj teritoriji.
3. Nakon analize rezultata ovakvog ispitivanja, Komitet će preneti ove nalaze državi potpisnici zajedno sa svim komentarima i preporukama.
4. Dotična država potpisnica će u roku od šest meseci od prijema nalaza, komentara i preporuka koje joj je dostavio Komitet, podneti svoje viđenje istih Komitetu.

5. Ovo ispitivanje će se obavljati poverljivo, a saradnja države potpisnice će se tražiti u svim fazama postupka.

Član 9.

1. Komitet može da pozove dotičnu državu učesnicu da uključi u svoj izveštaj iz člana 18 Konvencije detalje o svim merama preduzetim kao odgovor na ispitivanje sprovedeno po osnovu člana 8 ovog Protokola.
2. Komitet može, ako bude potrebno, po isteku perioda od šest meseci iz člana 8 stav 4, pozvati dotičnu državu učesnicu da ga obavesti o merama preduzetim kao odgovor na ovo ispitivanje.

Član 10.

1. Svaka država potpisnica može u vreme potpisivanja ili ratifikacije ovog Protokola ili pristupanja Protokolu izjaviti da ne priznaje nadležnost Komiteta predviđenu u članovima 8 i 9.
2. Svaka država potpisnica koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1 ovog člana, može u bilo kom trenutku povući ovu izjavu obaveštenjem koje se dostavlja generalnom sekretaru.

Član 11.

Država potpisnica će preduzeti sve odgovarajuće korake da se obezbedi da pojedinci pod njenom jurisdikcijom ne budu podvrgnuti maltretiranju ili ponižavanju zbog dostavljanja saopštenja Komitetu u skladu sa ovim Protokolom.

Član 12.

Komitet će uključiti u svoj godišnji izveštaj po osnovu člana 21 Konvencije rezime svojih aktivnosti u vezi sa ovim Protokolom.

Član 13.

Svaka država članica preuzima da na široko objavi i da publikuje Konvenciju i ovaj Protokol i da olakša pristup informacijama u pogledu mišljenja i preporuka Komiteta, a posebno kada se radi o pitanjima koja se tiču te države potpisnice.

Član 14.

Komitet će izraditi sopstvena pravila o radu kojih će se pridržavati prilikom obavljanja svojih funkcija koje mu daje ovaj Protokol.

Član 15.

1. Ovaj Protokol će biti otvoren za potpisivanje svakoj državi koja je potpisala, ratifikovala ili pristupila Konvenciji.
2. Ovaj Protokol podleže ratifikaciji od strane svake države koja je ratifikovala Konvenciju ili koja joj je pristupila. Dokumenti ratifikacije će biti deponovani kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
3. Ovaj Protokol će biti otvoren za pristup svakoj državi koja je ratifikovala Konvenciju ili joj je pristupila.
4. Pristupanje će se obaviti deponovanjem dokumenata pristupa kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Član 16.

1. Ovaj Protokol će stupiti na snagu tri meseca posle deponovanja desetog dokumenta ratifikacije ili pristupa kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
2. Za svaku državu koja ratifikuje ovaj Protokol ili koja mu pristupa nakon njegovog stupanja na snagu, ovaj Protokol će stupiti na snagu tri meseca nakon datuma deponovanja njenog sopstvenog dokumenta ratifikacije ili pristupa.

Član 17.

Na ovaj Protokol neće biti dozvoljeno ulaganje bilo kakve rezerve.

Član 18.

1. Svaka država potpisnica može predložiti amandman na ovaj Protokol i dostaviti ga generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Generalni sekretar će potom saopštiti predložene amandmane državam potpisnicama sa zahtevom da ga obaveste da li su saglasne sa održavanjem konferencije država potpisnica u cilju razmatranja i glasanja o tom predlogu. U slučaju da najmanje jedna trećina država bude za konferenciju, generalni sekretar će sazvati konferenciju pod okriljem Ujedinjenih

nacija. Svaki amandman, usvojen većinom država potpisnica koje budu prisutne i koje glasaju na konferenciji, biće dostavljen Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija na odobrenje.

2. Amandmani će stupiti na snagu kada ih odobri Generalna skupština Ujedinjenih nacija i kada ih prihvate dve trećine država potpisnica u ovom Protokolu u skladu sa njihovim odgovarajućim ustavnim procesima.
3. Kada amandmani stupe na snagu oni će biti obavezujući za one države potpisnice koje su ih prihvatile, druge države potpisnice koje su još uvek u obavezi prema odredbama ovog Protokola i svim ranijim amandmanima koje su prihvatile.

Član 19.

1. Svaka država potpisnica može odbiti ovaj Protokol u bilo kom trenutku pismenim obaveštenjem adresiranim na generalnog sekretara Ujedinjenih nacija. Otkazivanje stupa na snagu šest meseci posle datuma prijema obaveštenja od strane generalnog sekretara.
2. Otkazivanje neće uticati na dalju primenu odredbi ovog Protokola na bilo koju komunikaciju podnetu po članu 2 ili na bilo koje istraživanje koje bude započeto na osnovu člana 8 pre stupanja na snagu otkaza.

Član 20.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će obavestiti sve države o:

- (a) potpisivanju, ratifikacijama i pristupima ovom Protokolu;
- (b) datumu stupanja na snagu ovog Protokola i svih amandmana na osnovu člana 18;
- (c) svakom otkazu na osnovu člana 19.

Član 21.

1. Ovaj Protokol čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku podjednako autentični, biće deponovan u arhivi Ujedinjenih nacija.
2. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će dostaviti overene kopije ovog Protokola svim državama iz člana 25 Konvencije.